

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการ และเปรียบเทียบปัญหาที่เกิดขึ้น ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ 1 คนทั้งหมด 428 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 3 ขนาด คือ

ขนาดเล็ก	199	โรงเรียน
ขนาดกลาง	136	โรงเรียน
ขนาดใหญ่	93	โรงเรียน
รวม	428	โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน จากโรงเรียน ประถมศึกษาทั้งหมด 310 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในโรงเรียนแต่ละขนาด ด้วยวิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536)

$$\text{โดยใช้สูตร } n = \frac{N}{1 + N e}$$

n = กลุ่มตัวอย่างที่พอดี

N = ประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียนดังนี้

โรงเรียน ขนาดเล็ก	139	คน
โรงเรียนขนาดกลาง	102	คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	75	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ปัญหาเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ให้เติมข้อความในช่องว่าง

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารโภชนาการ และการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แยกเป็นแต่ละด้าน เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ และด้านการดำเนินงานโดยทั่วไป เป็นต้น ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา ในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แยกออกเป็นแต่ละด้าน เช่นเดียวกับตอนที่ 2 ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดสภาพปัญหาต่างๆ เอาไว้เป็นข้อๆ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกระดับปัญหาที่ประสบในการดำเนินงาน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด โดยให้เติมข้อความในช่องว่าง โดยให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน จำนวน 8 ท่าน ตรวจและแสดงความคิดเห็น เพื่อนำมาปรับแก้ไข

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด มาหาคูณภาพของเครื่องมือ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ที อี พี (Test Evaluation Package) ของ รศ. เดือน สีนุพันธ์ประทุม สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค (Cronbach - Alpha) ปรากฏว่า ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ 0.93

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในโรงเรียน จากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ส่งไปยังสำนักงานเขตการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 เขต เพื่อขอเก็บข้อมูลของโรงเรียนในแต่ละเขต

3. ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันของแต่ละโรงเรียน จำนวน 310 ชุด

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยทั้งให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 310 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาหาค่าร้อยละตามคำตอบที่ให้เลือกตอบในแต่ละข้อ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แยกวิเคราะห์ตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยการกำหนดคะแนน ดังนี้

ค่าของคะแนนเป็น 4 ระดับ

- 4 หมายถึง เกิดปัญหายุ่งยากมาก ไม่มีทางแก้ไข
- 3 หมายถึง เกิดปัญหายุ่งยากและในการแก้ไขต้องใช้ความพยายามอย่างมาก
- 2 หมายถึง เกิดปัญหาอยู่บ้าง แต่การแก้ไขไม่ต้องใช้ความพยายามมาก
- 1 หมายถึง แทบจะไม่เกิดปัญหาขึ้นเลย

แล้วนำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและสรุปเป็นรายด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และการแปลผลปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้เกณฑ์ที่ประยุกต์มาจากเกณฑ์ของ Best (1970 : อ้างถึงใน รังสิเพ็งใหญ่, 2532)

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.75	มีระดับปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย
คะแนนเฉลี่ย	1.76 - 2.50	มีระดับปัญหาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.25	มีระดับปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ย	3.26 - 4.00	มีระดับปัญหามากที่สุด

4. เปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) ด้วยค่า เอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ของค่าเฉลี่ยของปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน จำแนกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน ถ้าการทดสอบพบว่าค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe test)

5. สรุปรวมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันที่ได้จากคำถามปลายเปิด สรุปรวมเป็นข้อๆ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยสถิติ เอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส พี ซี พลัส (SPSS / PC Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย